

Wåra läkemedel ^{nr 2} 2021

Ny apotekare på Mora lasarett	sid 2
Läkemedelskommitténs mål	sid 3
Bättre koll med Förskrivningskollen	sid 4
Läkemedelsinformation till nya förskrivare	sid 6
Gunnar grunnar	sid 8

Subkutan TNF-alfa-hämmare – byt till biosimilar!

TNF-alfa-hämmare, hämmare av Tumour Necrosis Factor, är biologiska läkemedel som spelar en viktig roll vid behandling av inflammatoriska sjukdomstillstånd inom reumatologi, gastro, hud, och ögon. Användning sker såväl till vuxna patienter som till barn. Prisbilden har under hösten avsevärt förändrats.

Originalläkemedlen Enbrel (etanercept) och Humira (adalimumab) har funnits på marknaden sedan 2000 respektive 2003. Idag finns det också så kallade biosimilarer med dessa substanser på marknaden till ett betydligt lägre pris än originalläkemedlet, samtidigt som de bedöms ha lika god effekt.

Under senare år har Sveriges regioner haft tecknade sidoöverenskommelser med läkemedelsföretagen för de flesta läkemedel i gruppen. Sidoöverenskommelserna har varit sekretessbelagda och inneburit att kostnaden för att använda dessa läkemedel minskat, genom att en del av kostnaden betalats

tillbaka av läkemedelsföretagen till regionerna, så kallad återbäring. Från oktober 2021 har marknaden öppnats upp och företagen konkurrerar nu med offentliga priser. Konkurrensen har inneburit att flera av biosimilarerna krutit ned ordentligt i pris medan originalpreparaten (Enbrel och Humira) ligger kvar utan prisjustering.

Berörda kliniker har tillsammans med läkemedelsorganisationen dialog och erfarenhetsutbyte kring val av biosimilar. Ett stort

arbete görs på klinikerna för att aktivt byta behandling till mer kostnadseffektivt alternativ. Med aktuell prisbild (se tabell) finns stor anledning att så långt som möjligt välja biosimilar vid behandling.

Under 2020 var det 250 patienter i Dalarna som hämtade ut läkemedel innehållande etanercept, och motsvarande 650 patienter för adalimumab (Socialstyrelsens läkemedelsstatistik).

TLV (Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket) har inlett en omprövning för hela gruppen subkutana TNF-hämmare, för att avgöra om alla preparat kan kvarstå inom högkostnadsskyddet med befintliga priser. TLV granskar kontinuerligt de läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet, för att se till att de läkemedel som subventioneras av samhället är kostnadseffektiva.

TNF-hämmare (sc) nya förutsättningar

- priser december 2021

Läkemedel med adalimumab	Läkemedelskostnad/patient och år*
Idacio	16 900 kr
Hyrimoz	16 900 kr
Imraldi	21 600 kr
Amgevita	24 400 kr
Humira	78 700 kr

*förpackning för 3 mån

Läkemedel med etanercept	Läkemedelskostnad/patient och år*
Erelzi	25 600 kr
Benepali	29 900 kr
Enbrel	98 800 kr

Ny apotekare på Mora Lasarett

Marika Callmar är ny klinisk farmaceut på läkemedelsavdelningen sedan juni 2021. Hon är apotekare med vidareutbildning i klinisk farmaci och har tidigare arbetat på öppenvårdsapotek i Falun och Borlänge. Marika är stationerad på Mora Lasarett där hon arbetar med läkemedelsgenomgångar samt besvarar läkemedelsrelaterade frågor.

Läkemedelskommitténs mål 2021

- **Strama:** Minska andel fluorokinoloner vid akut cystit hos män
- **Miljö:** Ingen förskrivning eller egenvårdsrekommendation av diklofenak tabletter eller gel
- **Patientsäkerhet:**
 - Minska volymer (DDD/1000 invånare) av protonpumpshämmare uthämtat på recept/dos
 - Minska volymer (DDD/1000 invånare) av zopiklon och zolpidem uthämtat på recept/dos
- **Ekonomi:** Öka andelar av rekommenderat preparat inom grupperna gabapentin, pregabalin, kombinationspreparat formoterol/budesonid, direktverkande insulin och insulin glargin

Foto: Per Arneborn

Mellansvenskt läkemedelsforum

2-3 februari 2022 i Gävle

Gemensamma utbildningsdagar för läkare

Korta föredrag som utifrån aktuell evidensbase-
rad kunskap besvarar kritiska frågor av praktiskt
värde för vården. Vi belyser och diskuterar hur
och när läkemedel kan användas på ett rationellt
sätt. Målet är bättre beslutsunderlag vid förskriv-
ning.

[Anmäl dig här](#)

Bättre koll med Förskrivningskollen

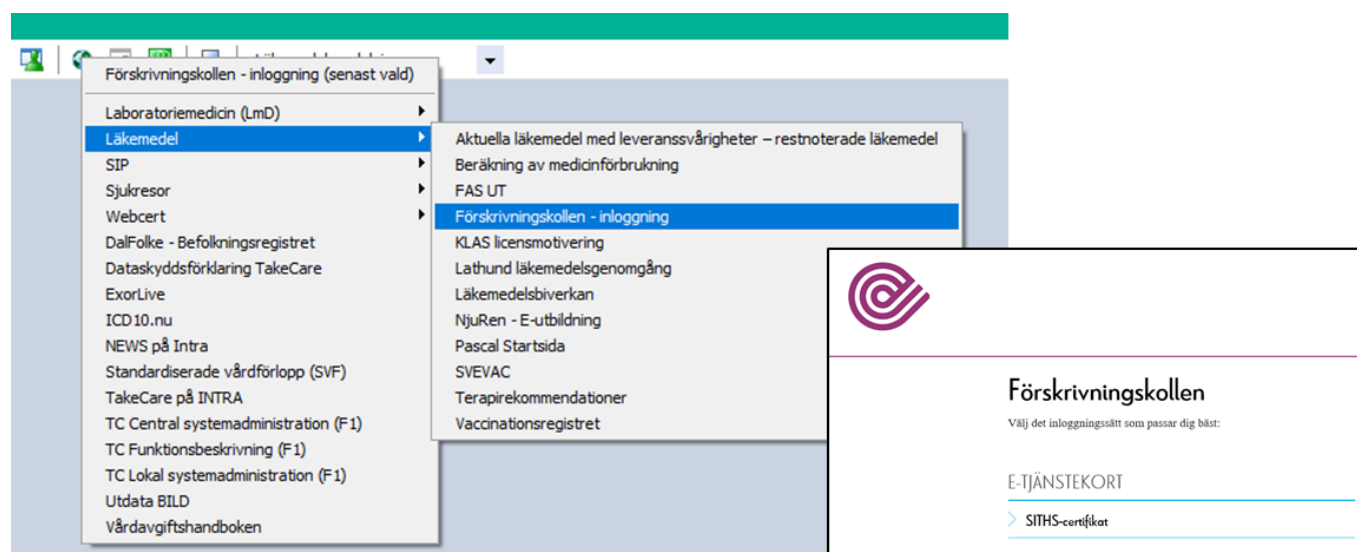
Nationell läkemedelslista (NLL) är ett register hos E-hälsomyndigheten där alla recept och förskrivningar från hela Sverige finns. NLL ska kopplas ihop med journalsystemet i Dalarna så småningom. Innan systemen har kopplats ihop kan webbtjänsten Förskrivningskollen användas för att komma åt informationen i NLL t.ex. se information om en patients förskrivna och uthämtade läkemedel. Du loggar in i Förskrivningskollen med SITHS-kort, och en länk till Förskrivningskollen finns under jordgloben i TakeCare.

Den 28 november får Förskrivningskollen nya funktioner. Man kan då skapa, avsluta och makulera förskrivningar i Förskrivningskollen. Förskrivare kan även spärra en förskrivning av sekretessskäl för patientens vårdnadshavare och ombud samt dölja behandlingsorsak på en förskrivning

gentemot patienten. Från den 28 november kan även fritidsförskrivare logga in i Förskrivningskollen med e-legitimationen Freja e-id Plus och där skapa förskrivningar.

Region Dalarna ska fortsatt arbeta som vanligt i TakeCare, men Förskrivningskollen kan användas som ett komplement vid exempelvis en oklar läkemedelslista eller om man behöver makulera en förskrivning från ett annat journalsystem.

I förskrivningskollen kan du även utan samtycke se om patienten har förskrivningar på särskilda läkemedel, genom att trycka på knappen "samtycke saknas". Fler tips kring förskrivning av narkotikaklassade preparat hittar du i rutan här intill!

Tips vid förskrivning av beroendeframkallande läkemedel

Använd Patientbroschyr – Beroendeframkallande läkemedel (bild nästa sida)

- blir en överenskommelse med patienten, bland annat för åtkomst till Förskrivningskollen

I Förskrivningskollen ser du även utan patientens

• samtycke om förskrivning på beroendeframkallande preparat finns.

Förskriv inte större förpackningar än nödvändigt

- stora volymer ökar risk att läkemedlet används av patient i större grad än nödvändigt eller hamnar i orätta händer.

Begränsa giltighet på recept vid tillfällig förskrivning/recept i reserv

- annars ligger receptet giltigt i ett år och kan hämtas ut även när det inte finns ett behov.

Vid flera uttag på recept - sätt expeditivintervall som anger **när** patient får hämta ut läkemedlet.

- utan begränsning av intervall kan patienten välja att betala allt och får hämta hela mängden
- om patienten av någon anledning behöver läkemedel innan intervallet är slut, tänk på att inte kopiera det befintliga receptet, utan skriv ut ett enskilt recept på en liten förpackning. Annars kan hämtning ske växelvis på de två likadana recepten med intervall.

Vid restsituation, makulera receptet när patienten fått annat alternativ

- annars kan receptet fortfarande vara giltigt när varan kommer åter i lager och patienten kan hämta ut på apoteket trots att hen egentligen har satts in på ett annat alternativ

Du har fått utskrivet ett läkemedel som kan vara beroendeframkallande

Patientbroschyr – Beroendeframkallande läkemedel

Makulera recept för ökad patientsäkerhet

Kom ihåg att du kan makulera recept i TakeCare! Inaktuella recept som ligger kvar i patientens receptlista medför en risk för dubbelmedicinering, fortsatt användning av utsatt behandling, fel dosering mm. Ta därför för vana att alltid makulera inaktuella recept när du byter styrka/läkemedel/dosering.

Läkemedelsinformation till hyrläkare och nya förskrivare

Läkemedelsavdelningen har sammanställt ett dokument med kortfattad information om vad man bör känna till vid förskrivning och ordination av läkemedel i Region Dalarna. Syftet är att texthyrläkare ska kunna få en snabb överblick över

vad som gäller i just vår region, men informationen passar bra att ge även till andra nyanställda förskrivare vid introduktion på arbetsplatsen. Du hittar bladet på Intra, sök på "Läkemedelsinformation till hyrläkare"

Läkemedelsinformation till hyrläkare och nya förskrivare

Läkemedel på INTRA

Nyttig läkemedelsinformation finns samlad på INTRA under nätverksarbetsrummet "[Startsida Läkemedel](#)". Sök på Läkemedel för att komma till sidan.

Basläkemedel

Använd listan Basläkemedel som förskrivningsstöd i rutinsjukvården. Listan är sammanfattad av Läkemedelskommittén i Region Dalarna och bygger på [Terapirekommendationer 2020-2021](#), där mer utförlig information finns. Särskilda dokument finns även för barn och de mest sjuka äldre. Rekommendationerna nås via fliken "Läkemedel" under jordgloben i TakeCare.

För att lägga baslistan som en ikon på mobilen, använd sidan: www.regiondalarna.se/baslakemedel

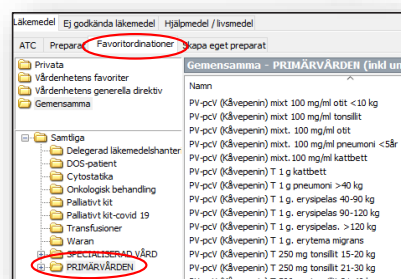

Ordinationsmallar – "Favoriter"

I TakeCare finns färdigifyllda ordinationsmallar (s.k. favoriter). Som stöd för att följa listan Basläkemedel rekommenderas att primärvården använder favoriter med prefixet PV.

Beroendeframkallande läkemedel – patientbroschyr

Broschyren ska användas som en överenskommelse mellan förskrivare och patient vid förskrivning av beroendeframkallande läkemedel. Dokumentet är sökbar på [INTRA](#).

Aktuella mål satta av Läkemedelskommittén 2021

- **Strama:** Minska andel fluorokinoloner vid akut cystit hos män
- **Miljö:** Ingen förskrivning eller egenvårdsrekommendation av diklofenak tabletter eller gel
- **Patientsäkerhet:**
 - Minska volymer (DDD/1000 invånare) av protonpumpshämmare uthämtat på recept/dos
 - Minska volymer (DDD/1000 invånare) av zopiklon och zolpidem uthämtat på recept/dos
- **Ekonomi:** Öka andelen av rekommenderat preparat inom grupperna gabapentin, pregabalin, kombinationspreparat formoterol/budesonid, direktverkande insulin och insulin glargin

STRAMA-tips

Använd "Regnbågshäftet" eller appen "[Strama Nationell](#)" som behandlingsstöd vid vanliga infektioner. Ett praktiskt tips för att minska uthämtning av onödiga antibiotikarecept är att *begränsa giltighetstiden* för recept "i reserv". Recepten blir annars giltiga ett år.

Remiss till klinisk farmaceut i Dalarna

Vid läkemedelsfrågor kontakta gärna Läkemedelsavdelningen via lakemedel.dalarna@regiondalarna.se eller ring 023-490976. Det finns också möjlighet att skicka remisser till kliniska farmaceuter via TakeCare, välj: Läkemedelsavdelning, poliklinisk.

Ny riktlinje för läkemedelsjusteringar vid vätskebrist och dehydrering

När en patient är (eller riskerar att bli) dehydrerad kan man behöva göra uppehåll med vissa läkemedel. Dehydrering kan uppstå vid hastigt insjuknande med kräkningar, diarré och feber, vid långvariga värmeböljor eller när patienten inte kan äta eller dricka. Vid akut vätskebrist och dehydrering kan njurfunktionen försämrast. Sjunkande systemblodtryck sänker även filtrationstrycket i glomeruli i njuren, vilket leder till en nedsatt urinproduktion. De läkemedel som i hög grad utsöndras via njurarna riskerar att ackumuleras i kroppen, vilket kan leda till överdosering och allvarliga biverkningar. Vissa läkemedel kan öka risken för akut njursvikt. Vid akut vätskebrist kan elektrolytstörningar uppkomma. Elektrolytstörningar kan även ses som biverkningar av vissa läkemedel och i kombination med vätskebrist öka risken för allvarlig biverkning.

Nu finns en ny riktlinje i Region Dalarna som riktar sig till läkare och sjuksköterskor som möter patienter med dehydrering och vätskebrist. Syftet med dokumentet är att ge läkaren stöd för att utföra läkemedelsjusteringar hos patienter med dehydrering samt att ge sjuksköterskor stöd i att identifiera patienter med riskläkemedel vid dehydrering.

I dokumentet finns tabeller över läkemedelsgrupper och exempel på preparat både där tillfälligt uppehåll **rekommenderas**, och läkemedel där uppehåll **inte** bör göras vid vätskebrist. Där beskrivs också vad som är viktigt att tänka på och följa upp rörande de olika preparaten. För den intresserade finns ett avsnitt med läkemedelsfördjupning, med mer ingående förklaring kring mekanismer som påverkar/påverkas av vätskebrist för de olika preparatgrupperna.

Dokumentet är baserat på Region Uppsalas riktlinje "Läkemedelsjusteringar vid vätskebrist,

Läkemedelsgrupp	Exempel på preparat	Följ upp/beakta
Diabetesläkemedel	Metformin samt kombinationer	Följ upp blodsocker om långvarigt uppehåll.
	SU-preparat: glipizid, glimepirid, repaglinid (NovoNorm)	Beakta att födointaget ofta minskas vid uttorkning.
	GLP-1-agonister samt kombinationer: dulaglutid (Trulicity), liraglutid (Victoza), semaglutid (Ozempic)	Hypoglykemi är värre än kortvarig hyperglykemi.
	SGLT2-hämmare samt kombinationer: empagliflozin (Jardiance), kanagliflozin (Invokana), dapagliflozin (Forxiga)	
Läkemedel för hjärta och kärl	ACE-hämmare samt kombinationer: enalapril, ramipril	Vid långvarig utsättning, behöver blodtrycket följas upp?
	Angiotensinreceptorblockare samt kombinationer: losartan, losartan sakubitril + valsartan (Entresto)	
	Diuretika: Furosemid, eplerenon (Inspra), spironolakton, bendroflumetiazid (Salures), hydrokloriazid, amlorid + hydrokloriazid, metolazon	Risk för ödem el förvärrad hjärtsvikt?
	Digitalis: Digoxin	Puls

information till förskrivare" och har omarbetats för Region Dalarna. Du hittar det genom att söka på "Läkemedelsjustering" på Intra. Det finns också publicerat på vår externa hemsida www.regiondalarna.se/lakemedel.

Gunnar grunnar

Snart har vi lagt ännu ett år till handlingarna och i vårt sista nyhetsbrev innan jul vill jag tacka alla er som bidrar till att våra patienter får en så bra och säker medicinering som det bara är möjligt. Stort tack till dig som hört av dig med frågor, kontrollräknar och håller ordning i läkemedelsrummen och lägger någon minut extra på att stämma av läkemedelslistan närhelst du träffar en patient.

* * *

Ett stort tack också till dig som på tid - som inte finns - lagt ner en massa arbete på våra terapirekommendationer och därmed underlättar för alla kolleger i länet att välja en miljömässigt, patient-säker och effektmässigt optimal medicinering. Och inte minst ett stort tack till dig som sedan följer dem.

* * *

För att om möjligt ge något tillbaka till alla er, och till alla ni andra som önskar hålla er uppdaterade, arrangerar vi i Läkemedelskommittén Mellansvenskt läkemedelsforum 2-3 februari 2022 i Gävle med två heldagar föreläsning och trevlig middag på kvällen. Allt till självkostnadspris utan något som helst företagssamarbete. Självklart följer vi Folkhälsomyndighetens rekommendationer så skulle ett visst virus på C ta ny fart i samhället med ökande restriktioner som följd får föreläsningarna avnjutas i webbformat hemma i soffan istället. Du kan därför tryggt avsätta tid i schemat och anmäla dig!

Efter nyår kommer våra uppdaterade terapirekommendationer att publiceras, mycket är sig likt men inom vissa områden har det hänt en del så håll ögonen öppna. Om du följer vårt arbetsrum "läkemedel" får du alla våra nyheter på INTRAs förstasida när du kommer på morgonen och kan försäkra dig om att inte missa något viktigt.

* * *

Stort tack för i år och God Jul!

*Gunnar Domeij,
ordförande Dalarnas Läkemedelskommitté*

